

Auditorlar Palatasının üzvləri tərəfindən etik davranış qaydalarına riayət olunmasına nəzarət və bu barədə illik H E S A B A T

Hesabatın hazırlanmasının hüquqi əsasları

Hesabat 2013-cü il 5 dekabr tarixində Palata Şurası tərəfindən təsdiq edilmiş “Auditorlar Palatası üzvləri tərəfindən etik davranış qaydalarının pozulması barədə illik hesabatın hazırlanmasına dair TƏLİMAT”ın tələblərinə və Auditorlar Palatasının 2017-ci il üzrə iş planının 3.5-ci və Palata Şurasının 2017-ci il üzrə iş planının 21-ci “Auditorlar Palatasının üzvləri tərəfindən etik davranış qaydalarına riayət olunmasına nəzarət və bu barədə illik hesabatın hazırlanması” bəndlərinə uyğun olaraq hazırlanmışdır.

Azərbaycan Respublikasının Auditorlar Palatasında Palata üzvlərinin etik davranış qaydaları “Auditor xidməti haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanunu, “Azərbaycan Respublikası Auditorlar Palatası haqqında” Əsasnamə, Palatanın üzv olduğu Beynəlxalq Mühasiblər Federasiyasının (IFAC) tanıdığı “Peşəkar Mühasiblərin Etika Məcəlləsi”, “Palata üzvlərinin hüquq və vəzifələri haqqında” Əsasnamə, “Palata üzvləri tərəfindən etika məəcəlləsinin tələblərinə əməl edilməsini təmin etmək üçün monitoring aparılması üzrə Qayda” ilə tənzimlənir.

Auditor təşkilatlarının və sərbəst auditorların nümayəndələrinin iştirakı ilə keçirilmiş bir sıra beynəlxalq elmi-praktiki konfranslarda, habelə Auditorlar Palatasında keçirilmiş çoxsaylı seminarlarda Palata üzvlərinin etik davranış qaydalarına riayət olunmasının vacibliyi diqqət mərkəzində dayanmışdır.

Hesabatın məqsədi

Hesabatın məqsədi Auditorlar Palatası üzvləri tərəfindən etik davranış normalarına riayət edilməsi vəziyyətini müəyyənləşdirməkdən, Auditorlar Palatası tərəfindən Palata üzvləri arasında aparılmış maarifləndirmə işləri, habelə etik davranış qaydalarının pozulması halları və tətbiq edilmiş intizam tənbehi tədbirlərini özündə əks etdirməkdən ibarətdir.

Giriş

Hesabat ilində auditorlar tərəfindən etik davranış qaydalarının pozulması ilə bağlı daxil olmuş şikayətlərin araşdırılması Azərbaycan Respublikası Auditorlar Palatasının 2017-ci il üzrə iş planının 3.5-ci “Auditorlar Palatasının üzvləri tərəfindən etik davranış qaydalarına riayət olunmasına nəzarət və bu barədə illik hesabatın hazırlanması” bəndinə uyğun olaraq bir sıra hallarda ilkin olaraq Palatanın Auditin hüquqi təminatı və standartlaşdırma idarəsi və digər müvafiq struktur bölmələr tərəfindən aparılmış, sonrakı mərhələlərdə Palata rəhbərliyi yanında, bütün zəruri hallarda Əsasnamələrinə uyğun olaraq müvafiq Komitələrdə (Auditorlar Palatasının Şurası yanında Auditorların Peşə Etikası Komitəsi, Keyfiyyətə nəzarət Komitəsi və Qanunvericilik və hüquqi məsələlər üzrə Komitəsi), habelə Palata Şurasında müzakirə olunaraq müvafiq qərarlar qəbul olunmuşdur.

Hesabatın məzmunu

Hesabat ili ərzində :

- Palata sədrinin 2017-ci il 03 fevral tarixli dərkənar-göstərişinə əsasən, Abbasova Firuzə Məmməd qızının etibarnamə üzrə nümayəndəsi Səməd Tağıyevin imzası ilə sərbəst auditor Avtandil Əliyevin barəsində ərizə Auditin hüquqi təminatı və standartlaşdırma idarəsinə daxil olmuşdur. Ərizədə və ərizəyə əlavə edilmiş qoşmada Avtandil Əliyev tərəfindən Bakı Apelyasiya Məhkəməsinə ünvanlandırılan məktubun Auditorlar Palatasının blankında tərtib edildiyi aşkar edilmişdir. Ərizə ilə bağlı 2017-ci il 03 fevral tarixində Palata sədrinə xidməti məktubla məruzə edilmiş və 2017-ci il 13 fevral tarixində Abbasova Firuzə Məmməd qızının etibarnamə üzrə nümayəndəsi Səməd Tağıyevə “2017-ci il 17 yanvar tarixində Bakı Apelyasiya Məhkəməsinin rəhbərliyinə ünvanlandırılmış məktub nə Azərbaycan Respublikasının Auditorlar Palatası tərəfindən, nə də onun sifarişi ilə tərtib edilməmişdir” başlıqlı məktubun göndərilməsi təmin edilmişdir.

- Bakı Apelyasiya Məhkəməsinin hakimi Fuad Talışinski tərəfindən göndərilmiş “Bakı Apelyasiya Məhkəməsinin Mülki Kollegiyasının 2(103)-8356/2016 nömrəli iş üzrə 11 oktyabr 2016-cı il tarixli qərarı icra edilməsi üçün Sizə göndərilir” başlıqlı məktub Palata sədrinin 2016-cı il 22 noyabr tarixli dərkənar-göstərişinə əsasən, Auditin hüquqi təminatı və standartlaşdırma idarəsinə daxil olmuşdur. Bakı Apelyasiya Məhkəməsinin Mülki Kollegiyasının 2(103)-8356/2016 nömrəli iş üzrə 11 oktyabr 2016-cı il tarixli qərarında qoyulmuş sualların cavablandırılması Palata sədrinin 2016-cı il 22 noyabr tarixli 1/50 nömrəli sərəncamına əsasən sərbəst auditor Şirinov Yasin Rza oğluna tapşırılmışdır. Palata sədrinin 2017-ci il 06 fevral tarixli dərkənar-göstərişinə əsasən, Yasin Şirinov tərəfindən göndərilmiş məktub Auditin hüquqi təminatı və standartlaşdırma idarəsinə daxil olmuşdur. Y.Şirinovun məktubundan məlum olmuşdur ki, auditor yoxlaması üçün zəruri olan materiallar auditora təqdim edilmədiyi üçün sərəncamın icrasını təmin etmək mümkün olmamışdır. Qeyd edilən səbəblərə görə 2(103)-8356/2016 nömrəli iş üzrə 11 oktyabr 2016-cı il tarixli qərarının icrasının yoxlama materialları təqdim ediləcəyi halda mümkün olacağı barədə məktub hazırlanmış və 08.02.2017-ci il tarixində Bakı Apelyasiya Məhkəməsinin hakimi Fuad Talışinskiyə göndərilməsi təmin edilmişdir. Palata sədrinin 2017-ci il 27 yanvar tarixli dərkənar-göstərişinə əsasən, “Kereviş Qida Sanayi və Ticarət Anonim Şirkəti”nin Azərbaycan Respublikasındakı filialının etibarnamə üzrə nümayəndəsi Ələsgərova Könül Nizami qızı tərəfindən göndərilmiş “Bakı Apelyasiya Məhkəməsinin Mülki Kollegiyasının 2(103)-8356/2016 nömrəli iş üzrə 11 oktyabr 2016-cı il tarixli qərarının icrasının təmin edilməsi Auditorlar Palatasına həvalə edilmişdir. Auditorlar Palatası tərəfindən iş mütəxəssis qismində sərbəst auditor Şirinov Yasin Rza oğlu cəlb olunmuşdur. Yasin Şirinovun iş üzrə obyektiv rəy verəcəyi qənaətində deyilik. Buna görə də Auditorlar Palatası tərəfindən təyin olunmuş auditordan imtina edirik” başlıqlı məktub Auditin hüquqi təminatı və standartlaşdırma idarəsinə daxil olmuşdur. Y.Şirinovun başqa auditorla əvəz olunması məhkəmə orqanının səlahiyyətlərinə aid olması ilə bağlı məktub hazırlanmış və 2017-ci il 03 fevral tarixində “Kereviş Qida Sanayi və Ticarət Anonim Şirkəti”nin Azərbaycan Respublikasındakı filialının etibarnamə üzrə nümayəndəsi Ələsgərova Könül Nizami qızına göndərilməsi təmin edilmişdir.

- Müvəkkil Hüquq Mərkəzinin Hüquq müdafiəçisi Səməd Vəkilov tərəfindən Auditorlar Palatasına göndərilmiş “Audit Grup” MMC-nin direktoru Natiq Məmmədov ilə bağlı müraciət

Palata sədrinin 2017-ci il 16 yanvar tarixli dərkənar-göstərişinə əsasən, Auditin hüquqi təminatı və standartlaşdırma idarəsinə daxil olmuşdur. Müraciətlə tanış olması üçün şikayət ərizəsinin surətinin 2017-ci il 26 yanvar tarixində "Audit Grup" MMC-nin direktoru Natiq Məmmədova və ərizənin auditor xidməti ilə bağlı olmadığına görə müvafiq məhkəmə orqanına müraciət etməsi ilə bağlı cavab məktubunun 2017-ci il 10 fevral tarixində Müvəkkil Hüquq Mərkəzinin Hüquq müdafiəçisi Səməd Vəkilova göndərilməsi təmin edilmişdir.

- Azərbaycan Respublikası Ədliyyə Nazirliyi Gəncə şəhəri üzrə İcra İdarəsinin rəisi, Baş ədliyyə müşaviri Nizami Qocayev tərəfində göndərilən "İcra haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 5-ci, 63-cü və 65.1-ci maddələrinə əsasən borclu Natiq Məmmədov tərəfində hər ay aldığı əmək haqqının 50%-i Gəncə şəhər üzrə İcra İdarəsinin depozit hesabına köçürülməlidir" başlıqlı məktub Palata sədrinin 2017-ci il 14 fevral tarixli dərkənar-göstərişinə əsasən, Auditin hüquqi təminatı və standartlaşdırma idarəsinə daxil olmuşdur. Ərizə ilə tanış olması üçün sənədlərin surətinin Natiq Məmmədova və "Natiq Məmmədov Auditorlar Palatasının üzvü, müstəqil balans, bank hesabına malik hüquqi şəxs olan "Audit Grup" MMC-nin direktorudur və Azərbaycan Respublikasının Auditorlar Palatası Şurasının 2017-ci il 31 yanvar tarixli 285/6 nömrəli qərarına əsasən Palatanın bir neçə üzvü ilə yanaşı üzvlük haqqı borcunu tam ödəməyən "Audit Grup" MMC-nin (direktor Natiq Məmmədov) auditor fəaliyyəti 2017-ci il 01 fevral tarixindən üzvlük haqqı borclarını tam ödəyənədək dayandırılmışdır" başlıqlı cavab məktubunun 2017-ci il 17 fevral tarixində Ədliyyə Nazirliyi Gəncə şəhəri üzrə İcra İdarəsinin rəisi Nizami Qocayevə göndərilməsi təmin edilmişdir.

- Bakı Apelyasiya Məhkəməsinin hakimi Sərvət Hüseynov tərəfindən göndərilmiş "İddiaçı Məmmədova Səbirə Əsgər qızının cavabdeh "Suraxanı Bazarı" ASC-nə qarşı "cavabdehdən 2015-ci ilin yekunlarına görə 2,81% səhmlərə görə dividend kimi 51.876 manat, əldən çıxmış faydaya görə 5000 manat, mənəvi zərərə görə 10.000 manat, ödənilmiş dövlət rüsumu 30 manat, cəmi 66.906 manat pul vəsaitinin iddiaçının xeyrinə tutulması" tələbinə dair iş üzrə Bakı Apelyasiya Məhkəməsinin 18 noyabr 2016-cı il tarixli qərarı audit yoxlamasının aparılması üzrə rəy verilməsi üçün Sizə göndərilir" başlıqlı məktub Palata sədrinin 2016-cı il 02 dekabr tarixli dərkənar-göstərişinə əsasən, Auditin hüquqi təminatı və standartlaşdırma idarəsinə daxil olmuşdur. Bakı Apelyasiya Məhkəməsinin İnzibati-İqtisadi Kollegiyasının 2-2(103)-628/2016 nömrəli 18 noyabr 2016-cı il tarixli qərarında göstərilənlər Palata sədrinin 2016-cı il 02 dekabr tarixli 1/53 nömrəli sərəncamına əsasən sərbəst auditor İsmayılov Səxavət İsmayıl oğluna tapşırılmışdır. Sərəncamın icrasını vaxtında yerinə yetirmədiyi üçün Palata sədrinin göstərişi ilə Səxavət İsmayılova xəbərdarlıq məktubu göndərilmişdir. 2017-ci il 31 yanvar tarixli məktubla Səxavət İsmayılov Palata sədrinin 2016-cı il 02 dekabr tarixli 1/53 nömrəli sərəncamının icra edildiyi məlumatını vermişdir.

2017-ci il 23 yanvar tarixində Bakı Apelyasiya Məhkəməsinin hakimi Sərvət Hüseynov tərəfindən göndərilmiş "Bakı Apelyasiya Məhkəməsinin 18 noyabr 2016-cı il tarixli qərarı üzrə audit yoxlamasının aparılmasını Auditorlar Palatasının digər üzvünə həvalə etməyinizi xahiş edirik" başlıqlı məktuba əsasən 2016-cı il 02 dekabr tarixli 1/53 nömrəli sərəncam ləğv edilmiş və Bakı Apelyasiya Məhkəməsinin İnzibati-İqtisadi Kollegiyasının 2-2(103)-628/2016 nömrəli 18 noyabr 2016-cı il tarixli qərarında göstərilənlər Palata sədrinin 2017-ci il 13 fevral tarixli 1/10 nömrəli sərəncamına əsasən sərbəst auditor Bəşirov Şərif Miri oğluna tapşırılmışdır. Sərəncamın icrası 10.03.2017-ci il tarixində başa çatdıqdan sonra tərtib edilmiş

audit hesabatının Bakı Apelyasiya Məhkəməsinin İnzibati-İqtisadi Kollegiyasına təqdim edilməsi təmin edilmişdir.

Bakı Apelyasiya Məhkəməsinin hakimi Sərvət Hüseynov tərəfindən göndərilmiş "İddiaçı Məmmədova Səbirə Əsgər qızının cavabdeh "Suraxanı Bazarı" ASC-nə qarşı "cavabdehdən 2015-ci ilin yekunlarına görə 2,81% səhmlərə görə dividend kimi 51.876 manat, əldən çıxmış faydaya görə 5000 manat, mənəvi zərərə görə 10.000 manat, ödənilmiş dövlət rüsumu 30 manat, cəmi 66.906 manat pul vəsaitinin iddiaçının xeyrinə tutulması" tələbinə dair iş üzrə Bakı Apelyasiya Məhkəməsinin 31 mart 2017-ci il tarixli qərarı təkrar audit yoxlamasının aparılması üzrə rəy verilməsi üçün Sizə göndərilir" başlıqlı məktub Palata sədrinin 2017-ci il 13 aprel tarixli dərkənar-göstərişinə əsasən, Auditin hüquqi təminatı və standartlaşdırma idarəsinə daxil olmuşdur. Bakı Apelyasiya Məhkəməsinin İnzibati-İqtisadi Kollegiyasının 2-2(103)-15/17 nömrəli 31 mart 2017-ci il tarixli qərarında göstərilənlər Palata sədrinin 2017-ci il 13 aprel tarixli 1/20 nömrəli sərəncamına əsasən sərbəst auditor Adıgözəl Maqşud oğlu Musayevə tapşırılmışdır. Sərəncamın icrası 17.05.2017-ci il tarixində başa çatdıqdan sonra tərtib edilmiş audit hesabatının Bakı Apelyasiya Məhkəməsinin İnzibati-İqtisadi Kollegiyasına təqdim edilməsi təmin edilmişdir.

Palata sədrinin 2017-ci il 13 mart tarixli dərkənar-göstərişinə əsasən, "Suraxanı bazarı" ASC-nin direktoru Tural Qafarov tərəfindən göndərilən sərbəst auditorlar Avtandil Əliyev və Səxavət İsmayılov barələrindəki ərizə Auditin hüquqi təminatı və standartlaşdırma idarəsinə daxil olmuşdur.

Müraciətdə qeyd edilmişdir ki, A.Əliyevlə iki dəfə görüşülmüş, sonuncu tərəfindən 10000 (on min) manat məbləğində auditə dair müqavilə bağlamasını müzakirə edilmiş, direktor razılaşmadığı səbəbindən kəsib getmiş, heç bir sənədə əsaslanmadan qərəzli və absurd rəy yazmışdır. Müraciətdə auditor tərəfindən bazarın texniki pasportunda ərazinin ümumi sahəsinin şişirdilərək göstərildiyi, asfalt sahələri, yollar, keçidlər, yeməxana binası, yataqxana binası, dəftərxana və idarə tualet üçün ayrılmış ərazisi, anbar sahələri, ehtiyat sahələri, laboratoriya ərazisi barədə heç bir yazılışın aparılmadığı bildirilir. Bəzi hallarda isə bazara aid olmayan, bazardan kənar, başqa sahibkar məxsus sahələri də bazara aid etməklə qəsdən şişirtmişdir.

Müraciətin məzmunundan belə anlaşılır ki, eyni iddiaçının, yəni Məmmədov Səbirə Əsgər qızının 2015-ci il üçün dövrlə bağlı dividendlərin ödənilməsi iddiasına görə Bakı Apelyasiya Məhkəməsinin İnzibati-İqtisadi Kollegiyasının 18.11.2016-cı il tarixli qərarı ilə auditor yoxlaması təyin edilmişdir. Qərarın icrası 02.12.2016-cı il tarixli sərəncamla Səxavət İsmayılovun adına verilmiş olmasına baxmayaraq məhkəmə qərarının icrası ilə bağlı Səxavət İsmayılovun qohumu A.Əliyev bütün yazışmaları özü aparmışdır.

Ərizəçi tərəfindən auditin qərəzli və heç bir sənədə əsaslanmadan apardığı iddia edilərək aidiyyəti üzrə məhkəmə instansiyasına müraciət edilmiş və auditorun dəyişdirilməsi xahiş edilmişdir. Məhkəmə orqanı tərəfindən iddia təmin edilərək Auditorlar Palatasına auditor Səxavət İsmayılovun başqa auditorla əvəz edilməsi barədə məktub daxil olmuş və həmin məktuba əsaslanaraq Auditorlar Palatası tərəfindən yeni sərəncam verilmiş və qərarın icrası sərbəst auditor Şərif Bəşirova tapşırılmışdır. Həmin tapşırıq Ş.Bəşirov tərəfindən icra olunaraq materiallar aidiyyəti üzrə məhkəmə orqanına təqdim edilmişdir.

Əvvəlki ilin dividend hesalanmasına dair A.Əliyevin tərtib etdiyi auditin yekun sənədləri ilə son məhkəmə qərarının icrası zamanı Səxavət İsmayılovun tərtib etdiyi auditin yekun sənədlərini tutuşdurmaqla sonuncu sənədlərin A.Əliyev dəst xətti ilə tərtib edilib-edilmədiyinə

müəyyən qədər aydınlıq gətirilə bilərdi. Lakin həmin sənədlər Palataya təqdim edilmədiyindən vaxtında buna aydınlıq gətirmək mümkün olmamışdır.

Ərizə ilə bağlı Avtandil Əliyev və Səxavət İsmayılovun yazılı izahatı alınmışdır. Məhkəmə orqanına daxil olmuş bütün sənədlərə, sənədləri tərtib etmiş şəxslərin hərəkətlərinə son hüquqi qiymət vermək səlahiyyətinin məhkəmə orqanına mənsub olduğu üçün məhkəmə orqanı tərəfindən bu məqamların öz hüquqi həllini tapacağı barədə cavab məktubunun 06.04.2017-ci il tarixində "Suraxanı bazarı" ASC-nin direktoru Tural Qafarova göndərilməsi təmin edilmişdir.

Palata sədrinin 2017-ci il 15 mart tarixli dərəkənar göstərişinə əsasən iddiaçı Məmmədova Səbirə Əsgər qızının nümayəndəsi R.M.Yusifovun imzası ilə daxil olan ərizə Auditin hüquqi təminatı və standartlaşdırma idarəsinə daxil olmuşdur. Ərizə və ərizəyə əlavələrə baxılmış və müvafiq cavab məktubunun hazırlanaraq 06.04.2017-ci il tarixində Məmmədova Səbirəyə göndərilməsi təmin edilmişdir.

İddiaçı Məmmədova Səbirə Əsgər qızı tərəfindən göndərilən 12.04.2017-ci il tarixli təkrar müraciətə baxılmış və 20.04.2017-ci il tarixində Auditin hüquqi təminatı və standartlaşdırma idarəsinin rəisi Maarif Abbasovun imzası ilə cavab məktubunun göndərilməsi təmin edilmişdir.

Məmmədova Səbirə Əsgər qızı tərəfindən göndərilən 19.04.2017-ci il tarixli ərizə Palata sədrinin 2017-ci il 20 aprel tarixli dərəkənar-göstərişinə əsasən, Auditin hüquqi təminatı və standartlaşdırma idarəsinə daxil olmuşdur. Ərizə ilə bağlı 27.04.2017-ci il tarixli cavab məktubu aidiyyəti üzrə göndərilmişdir.

Bakı Apelyasiya Məhkəməsinin hakimi Sərvət Hüseynov tərəfindən göndərilmiş "İddiaçı Məmmədova Səbirə Əsgər qızı tərəfindən Bakı Apelyasiya Məhkəməsinə daxil olmuş ərizəyə əsasən 31.03.2017-ci il tarixli qərardadın icra olunmadan geri qaytarılması xahiş olunur" başlıqlı məktub Palata sədrinin 2017-ci il 30 may tarixli dərəkənar-göstərişinə əsasən, Auditin hüquqi təminatı və standartlaşdırma idarəsinə daxil olmuşdur. Qərardadın icrasının sərbəst auditor Adıgözəl Maqsud oğlu Musayev tərəfindən 17.05.2017-ci il tarixində başa çatdırıldıqdan sonra tərtib edilmiş audit hesabatının Bakı Apelyasiya Məhkəməsinə təqdim edilməsi barədə məktub hazırlanmış və 31.05.2017-ci il tarixində Sərvət Hüseynova göndərilməsi təmin edilmişdir.

İddiaçı Məmmədova Səbirə Əsgər qızı tərəfindən göndərilən 02.05.2017-ci il tarixli 4-cü ərizə ilə bağlı Sədrin elmi-metodik məsələlər üzrə müşaviri Nəcəf Talıbov tərəfindən daxil olmuş məktuba Auditin hüquqi təminatı və standartlaşdırma idarəsində baxılmışdır. Ərizədə S.Məmmədova tərəfindən cəmiyyətin sərbəst mənfəətindən dividend ödənilməsi tələb edilmişdi. Bu məsələyə aydınlıq gətirilməsi üçün cəmiyyətin 2013-2014-cü illər üzrə fəaliyyətinin maliyyə nəticələrinə şəffaflyq gətirilməsi məqsədilə ona "Suraxanı bazarı" ASC-nin həmin illər üzrə fəaliyyətinin auditinin keçirilməsi haqqında məhkəmə qarşısında iddia qaldırılmasının təklif edilməsi barədə cavab məktubunun 05.06.2017-ci il tarixində Auditorlar Palatası sədrinin müavini Fəxrəddin İsmayılovun imzası ilə S.Məmmədovaya göndərilməsi təmin edilmişdir.

"Suraxanı bazarı" ASC-nin direktoru Tural Qafarov tərəfindən daxil olmuş şikayət ərizəsi 2017-ci il 19 aprel tarixində "Auditorların Peşə etikası və Üzvlük Komitəsi"nin iclasında baxılmışdır. İclasda sərbəst auditor İlham Hacıəzizov, Yasin Şirinov, Xaləddin Əliyev, Avtandil Əliyev, Səxavət İsmayılov, Auditin hüquqi təminatı və standartlaşdırma idarəsinin rəisi Maarif Abbasov və Auditin keyfiyyətinə nəzarət şöbəsinin müdiri Yaşar Namazəliyev iştirak etmişdirlər.

Avtandil Əliyev barəsində verilmiş şikayət ərizəsində göstərilən sualları cavablandırmaq əvəzinə, müzakirə ilə bağlı heç bir əsası olmadan şər, böhtan və təhqir xarakterli ifadələri istifadə etməkdə davam etmiş və iclas sədrinin və iştirakçıların ciddi narazılığına səbəb olmuşdur.

Səxavət İsmayılov ASC-dən heç bir sənəd əldə edə bilmədi, ona görə Avtandil Əliyevin tərtib etdiyi məlumatlardan istifadə edib rəy tərtib etdiyini bildirmişdir.

Sərbəst auditor Avtandil Əliyev "Suraxanı bazarı" ASC rəhbərliyindən daxil olunmuş şikayət ərizəsi ilə heç bir əlaqəsi olmayan böhtan xarakterli izahat təqdim etdiyinə, iclasda nizam- intizam pozuntularına yol verdiyinə, qeyri-etik davranışına və suallardan yayındığına, başqa auditorun fəaliyyətinə müdaxilə etdiyinə və bundan əvvəl onun barəsində dəfələrlə şikayətlər daxil olması səbəbindən Auditorlar Palatası Şurasının iclasında müzakirə edilərək 2016-cı il 05 dekabr tarixli 282/5 №-li qərarla ona gələcək fəaliyyətinə oxşar hərəkətlərə yol verəcəyi təqdirdə barəsində daha ciddi tədbirlər görülməyi barədə xəbərdarlıq edildiyinə baxmayaraq xidmət intizamını və peşə etikası prinsiplərini kobud surətdə pozduğuna görə müzakirə olunan məsələ üzrə onun hərəkətlərinin Palata Şurasında müzakirəyə çıxarılması məqsədi ilə Palata rəhbərliyi qarşısında vəsatət qaldırılması qərara alınmışdır.

İclasda verilmiş qərarın və Auditorlar Palatası Şurasının 2017-ci il 25 avqust tarixli 289/7 nömrəli "Azərbaycan Respublikası Auditorlar Palatasının 2017-ci il üzrə iş planının 8.7-ci "Sərbəst auditorlar və auditor təşkilatları tərəfindən yol verilmiş intizam pozuntuları üzrə tədqiqatların təşkili və müvafiq intizam tədbirlərinin görülməsi" bəndinin icrası ilə əlaqədar 2017-ci ilin I yarımilliyi üzrə aralıq hesabat barədə" qərarının 2-ci "Auditin hüquqi təminatı və standartlaşdırma idarəsinə (M.Abbasov) tapşırılsın ki, səlahiyyətli dövlət orqanlarının sifarişi ilə aparılan yoxlamaları əsassız olaraq ləngitdiyinə, Auditorlar Palatasının icrası məcburi olan təlimat və metodik göstərişlərinə, Palata Şurasının qərarlarına, Palata sədrinin əmr və sərəncamlarına əməl etmədiyinə görə sərbəst auditor Avtandil Əliyevə rəsmi xəbərdarlıq məktubunun göndərilməsi təmin edilsin" bəndinə əsasən 2017-ci il 02 oktyabr tarixində Auditin hüquqi təminatı və standartlaşdırma idarəsi tərəfindən sərbəst auditor Avtandil Əliyevə rəsmi xəbərdarlıq məktubunun göndərilməsi təmin edilmişdir.

- Əhmədov Məsud Nadir oğlunun müdafiəçisi, Bakı şəhəri 8 sayılı hüquq məsləhətxanasının vəkili Nağıyev Faiq Yavər oğlu tərəfindən göndərilən "Azərbaycan xalq audit xidməti" MMC-nin direktoru Misir Əhmədov və auditor Rasim Heydərova bağlı ərizə Palata sədrinin 2017-ci il 05 may tarixli dərkənar-göstərişinə əsasən, Auditin hüquqi təminatı və standartlaşdırma idarəsinə daxil olmuşdur. Ərizə ilə əlaqədar olaraq "Azərbaycan xalq audit xidməti" MMC-nin direktoru Misir Əhmədov və auditor Rasim Heydərov Palataya dəvət edilərək izahatları alınmışdır.

Aparılmış araşdırmanın nəticəsində və habelə M.Əhmədovun izahatından məlum olmuşdur ki, "Yeni Yasamal" MTK-nın təsisçisi Cahangir Alışovla Podratçı Məsud Əhmədov arasında yaranmış maliyyə çəkişmələri ilə əlaqədar C.Alışov tərəfindən Azərbaycan Respublikasının Baş Prokuroru yanında Korrupsiyaya qarşı mübarizə Baş idarəsinə müraciət edilmiş, həmin orqan tərəfindən aparılmış araşdırmaların nəticələri üzrə cinayət işi başlanılmışdır.

İstintaq orqanının 2016-cı il 15 fevral tarixli qərarından və izahatlardan görünür ki, istintaq orqanının 2016-cı il 09 yanvar tarixli qərarı ilə Əhmədov Misir Zaman oğlu iş üzrə mütəxəssis qismində təyin edilmiş, lakin M.Əhmədov 2016-cı il 15 fevral tarixində istintaq orqanına

müraciət edərək Məsud Əhmədovun ona etiraz etdiyini bildirmiş, istintaq apararı şəxsın müraciəti nəzərə alınaraq başqa mütəxəssis cəlb edilməsinə dair qərar çıxarılmış, həmin qərara əsasən inşaatçı mühəndis və eləcə də "Azərbaynalxalqaudit xidməti" MMC-nin auditoru Rasim Heydərov mütəxəssis qismində cəlb edilmişdir. Auditorun cəlb edilməsinə dair istintaq orqanı tərəfindən Auditorlar Palatasına mütəxəssis ayrılmasına dair müraciət edilməmişdir. Yəni istintaq orqanı mütəxəssis qismində auditoru bilavasitə öz təşəbbüsü ilə cəlb etmişdir.

Qərarın təsvir hissəsində göstərilən xüsusatların dəqiqləşdirilməsi üçün auditor R.Heydərov mütəxəssis qismində təyin edilmiş, ona Azərbaycan Respublikası CM-nin 300-cü maddəsində nəzərdə tutulmuş məsuliyyət barədə xəbərdarlıq edilmişdir.

"Auditor xidməti haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 17-ci maddəsində deyilir: "...müqavilələr yoxlama xarakteri daşdığıda, auditor yoxlamanın nəticəsi üzrə müəyyən olunmuş qaydada akt tərtib edir".

Məhkəmə və digər səlahiyyətli orqanlar tərəfindən təkrar auditin aparılmasına dair qərarların çıxarılması halları mövcuddur. İstintaq orqanı tərəfindən belə qərar veriləcəyi və ya mütəxəssis qismində cəlb olunmuş şəxs qarşısında qoyulmuş suallar qanunauyğun cavablandırılmaması faktı müəyyən edilməsinə dair qərar olduğu halda auditorun həmin iş üzrə fəaliyyətinin araşdırma predmeti ola biləcəyi, auditor rəyinin və ya aparılmış araşdırmanın nəticəsi üzrə tərtib olunmuş akta hüquqi qiymət verilməsi, habelə sübut növü kimi tanınması istintaq orqanının müstəsna hüququ olduğundan istintaq orqanının müvafiq qərarı olduğdan sonra təkrar auditin aparılmasının mümkün ola biləcəyi barədə məktubun 17.05.2017-ci il tarixində vəkil Nağıyev Faiq Yavər oğluna göndərilməsi təmin edilmişdir.

- Bakı şəhəri Yasamal rayon prokuroru baş ədliyyə müşaviri Rasim Hacıyev tərəfindən göndərilən "Lütfəliyev Azər və qeyrilərinin sərbəst auditor Çingiz Abbasovun qanunsuz hərəkətlərinə dair Yasamal rayon Prokurorluğuna daxil olmuş müraciəti baxılıb tədbir görülməsi üçün aidiyyəti üzrə Sizə göndərilir" başlıqlı məktub Palata sədrinin 2017-ci il 12 may tarixli dərkənar-göstərişinə əsasən, Auditin hüquqi təminatı və standartlaşdırma idarəsinə daxil olmuşdur. Auditorlar Palatasına A.Lütfəliyevin, N.Ağayevin və Ç.Əhmədovun imzası ilə bundan əvvəl 2016-cı il 23 noyabr və 2017-ci il 27 yanvar tarixli eyni məzmunlu müraciətləri daxil olmuşdur. Həmin müraciətlər ayrı-ayrı vaxtlarda və Palatanın müxtəlif struktur rəhbərləri tərəfindən araşdırılmış və həmin şəxslərə cavablar göndərilmişdir. (2016-cı il 15 dekabr tarixində, 2016-cı il 21 dekabr tarixində təkrar, 2017-ci il 10 mart tarixində)

Son müraciət qeyd edildiyi kimi Yasamal rayon prokurorluğuna ünvanlanmış, həmin müraciət prokurorluq tərəfindən Auditorlar Palatasına göndərilmişdir. Ərizə A.Lütfəliyevlə və N.Ağayevlə yanaşı müraciətlərdə qaldırılmış olduqları müddəaya aidiyyəti olmadığı halda Əhmədov Çingizxan İsxan oğlu tərəfindən imzalanmışdır.

Bununla əlaqədar olaraq bildirilmişdir ki, müraciətə əlavə olunmuş məktublardan da görüldüyü kimi "Mayillı" Fırması ilə bağlı müraciətlər üzrə Palata tərəfindən qəbul olunmuş qərarlar barədə məlumat verilmişdir. Eyni zamanda məhkəmə orqanının qanuni qüvvəyə minmiş qərarı ilə əlaqədar Auditorlar Palatası tərəfindən müvafiq qərar qəbul olunmuşdur.

Mübahisə üzrə məhkəmə orqanının qanuni qüvvəyə minmiş qərarı olduğdan sonra Ç.Abbasovun aparmış olduğu auditin nəticəsinə dair tərtib olunmuş akta və ya hesabatə, rəyə hüquqi qiymət vermək, auditlə bağlı konkret qərar qəbul etmək mümkün olar. Auditorun tərtib etmiş olduğu rəyi sübut növü kimi tanıyıb-tanımaq məhkəmə orqanının müstəsna səlahiyyətinə aiddir. Məhkəmə orqanı tərəfindən həmçinin təkrar audit aparılması barədə

qərarı qəbul olunarsa və təkrar audit nəticəsində ərizəçilərin iddiaları sübut olunarsa, Palatanın səlahiyyətləri çərçivəsində Ç.Abbasov barəsində müvafiq tədbirlər görülməlidir. Eyni zamanda bildirilmişdir ki, qanunvericiliklə müəyyən olunmuş əsaslarla A.Lütfəliyev öz təşəbbüsü ilə müstəqil auditor cəlb edə bilər. Qeyd olunanlara əsasən Palata rəhbərliyinin razılığı ilə ərizəçi A.Lütfəliyevə 19.05.2017-ci il tarixində müvafiq cavab göndərilmişdir.

- Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyi Bakı şəhəri Xətai rayon İcra Şöbəsinin rəis vəzifəsini icra edən kiçik ədliyyə müşaviri Azər Paşayev tərəfindən göndərilmiş "Xətai rayon İcra Şöbəsinin icraatında olan müvafiq məhkəmə qərarının icrası ilə bağlı əmək pensiyasının hesablanması sahəsi üzrə mütəxəssis rəyinin verilməsi" tələbinə dair Azərbaycan Respublikası 2 sayılı Bakı İnzibati-İqtisadi Məhkəməsinin 2013-cü il 28 yanvar tarixində qərara alınmış 2014-cü il 10 yanvar tarixli 2in(82)-270/2013 nömrəli icra sənədi araşdırma aparılması üçün Sizə göndərilir" başlıqlı məktub Palata sədrinin 2017-ci il 16 mart tarixli dərəkənar-göstərişinə əsasən, Auditin hüquqi təminatı və standartlaşdırma idarəsinə daxil olmuşdur. Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyi Bakı şəhəri Xətai rayon İcra Şöbəsinin 2017-ci il 13 mart tarixli qərarı üzrə araşdırma aparılması Palata sədrinin 16.03.2017-ci il tarixli 1/17 nömrəli sərəncamına əsasən sərbəst auditor Şərif Miri oğlu Bəşirova tapşırılmışdır. Sərəncamın icrası 21.04.2017-ci il tarixində başa çatdıqdan sonra tərtib edilmiş audit hesabatının Bakı şəhəri Xətai rayon İcra Şöbəsinə təqdim edilməsi təmin edilmişdir. Kudryakov Yuriy Maksudoviç tərəfindən göndərilmiş "Azərbaycan Respublikası 2 sayılı Bakı İnzibati-İqtisadi Məhkəməsinin 2013-cü il 28 yanvar tarixli 2in(82)-270/2013 nömrəli icra vəərəqəsinin icrası ilə əlaqədar mütəxəssis rəyi alınması barədə Xətai rayon İcra Şöbəsinin 2017-ci il 13 mart tarixli qərarına əsasən, Şərif Miri oğlu Bəşirov tərəfindən verilən rəyin ləğv edilməsini xahiş edirəm" başlıqlı məktub Palata sədrinin 2017-ci il 18 may tarixli dərəkənar-göstərişinə əsasən, Auditin hüquqi təminatı və standartlaşdırma idarəsinə daxil olmuşdur.

Bununla bağlı Ş.Bəşirov Palataya dəvət olunaraq izahatı alınmışdır. Araşdırma ilə ərizədən və təqdim olunmuş izahatdan müəyyən olunmuşdur ki, Kudryakov Yuriy Maksudoviçlə auditor xidmət haqqının dəyəri 2000,00 manat olan 27.03.2017-ci il tarixli, 074/18 sayılı müqavilə bağlanmışdır. Müqavilə şərtinə uyğun olaraq müqavilə dəyərinin 50 %, yəni 1000,00 manatı auditora ödənilərək müvafiq kassa mədaxil orderi alınmışdır. Auditor auditin aparılmasına dair lazımi sənədlərin alınıb auditə təqdim olunmasına dair 28.03.2017-ci il tarixində Xətai rayon İcra Şöbəsinə yazılı vəsatətlə müraciət etmiş, vəsatətdə göstərilən sənədləri aldıqdan sonra DSMF-nun Xətai rayon Şöbəsinə Kudryakov Yuriy Maksudoviçə təyin olunmuş pensiyanın hesablanmasına dair şəxsi işinin surətini əldə etmişdir.

Müvafiq audit proseduralarını həyata keçirməklə və müvafiq Məhkəmə qərarını da nəzərə alınmaqla K.Maksudoviçə çatacaq pensiyanın yenidən hesablanması aparılmış və bununla bağlı pensiyanın hesablanmasına dair ayrıca cədvəl tərtib edilmişdir. Ş.Bəşirov qeyd etdiyi kimi təqdim olunmuş sənədlərlə müəyyən edilmişdir ki, K.Maksudoviçin güzəştli şərtlərlə pensiya almaq hüququ 24.02.2006-cı ildən yaranmışdır. Lakin K.Maksudoviç 01.01.2008-ci il tarixdə pensiya almaq üçün DSMF-nun Xətai rayon Şöbəsinə müraciyyət etmişdir. Pensiya almaq üçün gec müraciyyət etdiyinə baxmayaraq qanuna müvafiq olaraq fond tərəfindən 24.02.2006-cı il tarixdən pensiya hesablanmış və ödənilmişdir.

Ərizədə göstərilmişdir ki, Xətai rayon icra Şöbəsinin qərarında "Vətəndaşların pensiya təminatı haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun olaraq ona pensiya hesablanmalı olduğu qeyd edilmişdir. Məlumat üçün bildirilmişdir ki, adı çəkilən qərarla belə

bir tələb qoyulmamışdır. Həmçinin ərizədə qeyd edilən qanun 01.01.2006-cı il tarixə kimi qüvvədə olmuşdur.

Göründüyü kimi K.Maksudoviçin pensiya almaq hüququn 24.02.2006-cı il tarixdə yaranması da, pensiya almaq üçün 01.01.2008-ci il tarixdə fonda müraciət etməyi də 01.01.2006-cı il tarixdən sonrakı müddətlərdə olduğu üçün auditorun qeyd etdiyi kimi K.Maksudoviçə 01.01.2006-cı il tarixdən qüvvədə olan “Əmək pensiyaları haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununa uyğun olaraq pensiya hesablanıb ödənilmişdir.

Auditor rəyində də, K.Maksudoviçlə və onun nümayəndəsi ilə apardığı söhbətlərdə də məhkəmə qərarına dair heç bir mənfə fikir söyləmədiyini vurğuladığını, qanuni qüvvəsini almış məlum məhkəmə qərarına uyğun olaraq vətəndaşa pensiya hesablanarkən 2006-2007-ci illərin əmək haqqına uyğun olaraq pensiyanın yığım hissəsinin nəzərə alındığını və pensiyanın üzərinə əlavə olunduğunu göstərdiyini qeyd etmişdir.

Həqiqətən də nə məhkəmə qərarında, nə də Xətai rayon İcra Şöbəsinin Auditorlar Palatasına ünvanladığı qərarında K.Maksudoviçə hansı qanunla pensiyanın hesablanması göstərilməmişdir. Adı çəkilən qərarlarda K.Maksudoviçə 2006-2007-ci illərin gəlirlərinə əsasən pensiyanın yenidən hesablanması göstərilmişdir. Auditor pensiyanın hesablanmasına dair auditor rəyini 21.04.2017-ci il tarixdə Xətai rayon İcra Şöbəsinə təqdim etmişdir. Ərizəyə yuxarıda yazılan səbəblər göstərilməklə cavab məktubunun 23.05.2017-ci il tarixində Kudryakov Yuriy Maksudoviçə göndərilməsi təmin edilmişdir.

- Palata sədrinin 2017-ci il 23 may tarixli dərkənar-göstərişinə əsasən, Kadr hazırlığı, akkreditasiya və beynəlxalq əlaqələr idarəsinin rəisi Səbuhi Gülməmmədov tərəfindən göndərilən məktub Auditin hüquqi təminatı və standartlaşdırma idarəsinə daxil olmuşdur. Məktubda sərbəst auditor Eminov Otello Zəkəriyyə oğlunun Auditorlar Palatası tərəfindən verilmiş lisenziyanın 30.12.2015-ci il tarixdən bitməsinə baxmayaraq 2016-cı il ərzində qanunsuz fəaliyyət göstərdiyi və bu müddət ərzində 12 müqavilə bağladığı göstərilmişdir. 02.06.2017-ci il tarixində Auditin hüquqi təminatı və standartlaşdırma idarəsinin rəisi Maarif Abbasov, Qanunvericilik və hüquqi məsələlər üzrə komitənin sədri Elnur İbrahimov və Auditorların Peşə etikası və üzvlük Komitəsinin sədri İbiş Əliyev tərəfindən Eminov Otellonun Auditorlar Palatasına dəvət olunması, müvafiq qaydada araşdırma aparılmaqla qərar qəbul edilməsi təklif edilmişdir. Sərbəst auditor Eminov Otello Zəkəriyyə oğlu Palataya dəvət olunmuş və izahatı alınmışdır. O.Eminov 05.06.2017-ci il tarixində yenidən auditor adı almaq üçün imtahanlarda iştirak üçün müraciət etmişdir. Auditorlar Palatası Şurasının 2017-ci il 30 iyun tarixli iclasında O.Eminovun müraciəti və Auditin hüquqi təminatı və standartlaşdırma idarəsinin rəisi Maarif Abbasovun onun qeyri-qanuni auditor fəaliyyəti ilə məşğul olmasına dair məlumatı müzakirə edilərək müvafiq qərar qəbul edilmiş və Şuranın 2017-ci il 30 iyun tarixli 288/7 nömrəli qərarı ilə təsdiq edilmişdir. İclasda Eminov Otello Zəkəriyyə oğluna verilmiş 28 avqust 2011-ci il tarixli, SA/306 qeydiyyat saylı, 047501 nömrəli lisenziyanın fəaliyyəti 30 dekabr 2015-ci il tarixdə bitməsinə baxmayaraq onun 2016-cı ildə auditor fəaliyyəti ilə məşğul olmasının qanuna zidd hərəkət kimi qiymətləndirilməsi qərara alınmışdır.

- Bakı şəhəri Nərimanov Rayon Məhkəməsinin hakimi Vüsal Qurbanov tərəfindən göndərilmiş “İddiaçı Vəliyev Racu Həsən oğlunun cavabdeh “Bahar Energy Operating Company Limited” şirkətinin Azərbaycan Respublikasındakı Nümayəndəliyinə qarşı “ödənilməmiş əmək haqqının və əmək haqqının gecikdirilməsi nəticəsində yaranmış ödəncin hesablanması ilə əlaqədar iddia ərizəsində qeyd edilmiş hesablamaların qanuna uyğun olub-

olmaması barədə müvafiq arayışın sorğunu təqdim edən şəxs vasitəsi ilə məhkəməyə göndərilməsini Sizdən xahiş edirik” başlıqlı məktub Palata sədrinin 2017-ci il 23 yanvar tarixli dərkənar-göstərişinə əsasən, Auditin hüquqi təminatı və standartlaşdırma idarəsinə daxil olmuşdur. Bakı şəhəri Nərimanov Rayon Məhkəməsinin 2016-cı il 19 dekabr tarixli 2(005)-3592/2016 nömrəli məktubuna əsasən auditor yoxlamanın aparılması Palata sədrinin 24.01.2017-ci il tarixli 1/6 nömrəli sərəncamına əsasən sərbəst auditor Həsənov Ülvi Dilqəm oğluna tapşırılmışdır. Auditor yoxlaması üçün lazım olan sənədlər auditora təqdim edilmədiyi üçün sərəncamın icrasını vaxtında təmin etmək mümkün olmamış və Ü.Həsənov tərəfindən bu barədə 2017-ci il 07 mart tarixli məktubla Palata sədrinə məruzə edilmişdir. Sərəncamın icrası 02.06.2017-ci il tarixində başa çatdıqdan sonra tərtib edilmiş audit hesabatının Nərimanov Rayon Məhkəməsinə təqdim edilməsi təmin edilmişdir. 18 avqust 2017-ci il tarixində Ədliyyə Nazirliyinin Nərimanov rayon icra şöbəsi tərəfindən göndərilən “Ü.Həsənov tərəfindən verilən rəyin əsassız olmasına dair tələbkar Vəliyev Racu tərəfindən Nərimanov rayon icra şöbəsinə ərizə ilə müraciət edilmişdir. Müraciətə əsasən Nərimanov Rayon Məhkəməsinin 09.01.2017-ci il tarixli qərarının yenidən digər mütəxəssisə həvalə edilməklə təmin edilməsi xahiş olunur” başlıqlı məktub Auditorlar Palatasına daxil olmuş və məhkəmə orqanı tərəfindən təkrar audit aparılmasına dair qərar qəbul olunacağı təqdirdə təkrar auditin aparıla biləcəyi ilə bağlı cavab məktubunun 2017-ci il 31 avqust tarixində göndərilməsi təmin edilmişdir. 08 sentyabr 2017-ci il tarixində tələbkar Vəliyev Racu Həsən oğlu tərəfindən sərbəst auditor Ülvi Həsənov ilə bağlı ərizə Palata sədrinin 2017-ci il 11 sentyabr tarixli dərkənar-göstərişinə əsasən, Auditin hüquqi təminatı və standartlaşdırma idarəsinə daxil olmuşdur. Ərizədə Ü.Həsənovun qanunun tələblərini kobud şəkildə pozması, yalnız cavabdeh tərəflə görüşərək onların təqdim etdiyi sənədlərə əsasən rəy hazırladığı göstərilmiş və buna əsasən Nərimanov Rayon Məhkəməsinin 09.01.2017-ci il tarixli qərarının yenidən digər mütəxəssisə həvalə edilməsi xahiş olunmuşdur. Ərizə ilə bağlı Ü.Həsənovun izahat alınmış və məhkəmə orqanı tərəfindən təkrar audit aparılmasına dair qərar qəbul olunacağı təqdirdə təkrar auditin aparıla biləcəyi ilə bağlı cavab məktubunun 25 sentyabr 2017-ci il tarixində tələbkar Racu Vəliyevə göndərilməsi təmin edilmişdir.

- Bakı şəhəri Binəqədi Rayon Polis İdarəsi İŞ-nin müstəntiqi, polis mayoru İlqar Həmidov tərəfindən göndərilmiş “160040493 sayılı cinayət işi üzrə auditin keçirilməsi haqqında qərarın surəti aidiyyəti üzrə Sizə göndərilir, rəy verilməsindən ötrü müvafiq göstəriş verməyinizi xahiş edirəm” başlıqlı məktub Palata sədrinin 2017-ci il 13 aprel tarixli dərkənar-göstərişinə əsasən, Auditin hüquqi təminatı və standartlaşdırma idarəsinə daxil olmuşdur. Bakı şəhəri Binəqədi Rayon Polis İdarəsinin 10.04.2017-ci il tarixli 160040493 nömrəli məktubuna əsasən, 160040493 nömrəli cinayət işi üzrə qəbul edilmiş 10.04.2017-ci il tarixli qərarında göstərilən sualların cavablandırılması Palata sədrinin 13.04.2017-ci il tarixli 1/19 nömrəli sərəncamına əsasən sərbəst auditor Qulu Mehbalı oğlu Soltanova tapşırılmışdır. Lakin “Büllur Elm İstehsalat” MMC-nin rəhbərliyi müqavilə bağlamaqdan imtina etdiklərinə görə 13.04.2017-ci il tarixli 1/19 sayılı sərəncamın icrası yerinə yetirilə bilməmiş və bu barədə Q.Soltanov tərəfindən 24.04.2017-ci il tarixli məktubla Palata sədrinə məlumat verilmişdir.

Binəqədi Rayon Polis İdarəsi İŞ-nin müstəntiqi, polis mayoru İlqar Həmidov tərəfindən göndərilmiş həmin qərarla göstərilən sualların cavablandırılması Palata sədrinin 12.05.2017-ci il tarixli 1/24 nömrəli sərəncamına əsasən sərbəst auditor Şərif Miri oğlu Bəşirova tapşırılmışdır. Auditor yoxlaması üçün lazım olan sənədlər auditora təqdim edilmədiyi üçün

sərəncamın icrasını vaxtında təmin etmək mümkün olmamış və Ş.Bəşirov tərəfindən bu barədə 2017-ci il 08 iyun tarixli məktubla Palata sədrinə müraciət edilmişdir. Sərəncamın icrası 24.06.2017-ci il tarixində başa çatdıqdan sonra tərtib edilmiş audit hesabatının Bakı şəhəri Binəqədi Rayon Polis İdarəsinə təqdim edilməsi təmin edilmişdir. “Billur Elm İstehsalat” MMC-nin direktoru Bağirov Şahin Hüseyn oğlunun imzasıyla daxil olmuş sərbəst auditor Şərif Bəşirov tərəfindən istintaq orqanının qərarı ilə həmin müəssisədə aparılmış auditor yoxlaşmasının nəticələri barədə şikayət ərizəsi Palata sədrinin 03.07.2017-ci il tarixli dərəkənar-göstərişinə əsasən Auditin hüquqi təminatı və standartlaşdırma idarəsinə daxil olmuşdur.

Ərizədə vergi ödəyicisi olan sərbəst auditorla bağlanmış müqavilənin ləğv edilməsi istənilmişdir. Lakin Palatanın həmin müqaviləni ləğv etmək səlahiyyətinin olmaması və tərtib olunmuş auditor rəyinə hüquqi qiymət vermək və sübut növü kimi tanıyıb-tanımamaq səlahiyyətli orqanın hüquqlarına aid olması barədə cavab məktubu hazırlanmış və 2017-ci il 04 iyul tarixində aidiyyəti üzrə göndərilməsi təmin edilmişdir.

- Xəzər rayonu Binə qəsəbəsi, Zevin küçəsi, ev 37, mənzil 35-də yaşayan və “Abşeron” Kənd Təsərrüfatları Məhsullarının İstehsalı Müəssisəsində təsis payı olan Həmşəgül Güler qızı Hüseynovanın sərbəst auditor İbiş Əliyevin müəssisədə aparmış olduğu auditlə bağlı şikayət ərizəsi Palata sədrinin 31.10.2017-ci il tarixli dərəkənar-göstərişinə əsasən Auditin hüquqi təminatı və standartlaşdırma idarəsinə daxil olmuşdur. Araşdırma ilə əlaqədar olaraq sərbəst auditor Əliyev İbiş Müseyib oğlu Palataya dəvət olunmuş, həmçinin “Abşeron” Kənd təsərrüfatı Məhsullarının İstehsalı Müəssisəsi barədə onda olan məlumatların təqdim etməsi tələb olunmuşdur. İ.Əliyev Palataya gələrkən onun izahatı alınmış, həmçinin təqdim etdiyi materiallar öyrənilmişdir. O izahatında bildirmişdir ki, Həmşəgül Güler qızı Hüseynova hələ 2012-ci ildə müəssisəyə qarşı əmlak tələbi ilə məhkəmə orqanına müraciət etmiş və tələbi qismən təmin edilərək lazım olan sənədlər ona təqdim olunmuş, lakin əmlak payı tələbi təmin olunmamışdır.

Həmçinin İ.Əliyevin təqdim etdiyi Həmşəgül Güler qızı Hüseynovanın iddiası üzrə Bakı şəhəri Xəzər rayon Məhkəməsinin 17 mart 2016-cı il tarixli 2(003)-103/2016 nömrəli mülki iş üzrə çıxarmış olduğu Qətnamədən görünür ki, Hüseynovanın “Abşeron” Kənd Təsərrüfatı Məhsullarının İstehsalı Müəssisəsinə qarşı əmlak payının alınıb verilməsi, payçıların qərarının və müəssisənin nizamnaməsinə edilmiş dəyişikliyin etibarsız hesab edilməsi tələbinə dair iddiası təmin edilməmişdir. Auditorun izahatından görünür ki, 2017-ci ildə şikayətin məzmununu dəyişərək auditor barəsində məhkəmə orqanına müraciət etmiş, lakin məhkəmə həmin işə xitam vermişdir.

Auditorun keçirdiyi auditlə bağlı ərizəyə müvafiq cavab hazırlanmış və 21 noyabr 2017-ci il tarixində Həmşəgül Hüseynovaya göndərilməsi təmin edilmişdir.

- Palata sədrinin 24.11.2017-ci il tarixli dərəkənar göstərişinə əsasən “İnam Bayram-M” Mənzil Tikinti Kooperativinin sədri Zeynalov Vüqar Məhərrəmli oğlu tərəfindən göndərilən sərbəst auditor Əliyev Avtandil Adıgözəl oğlu barədə şikayət ərizəsi və ərizəyə edilmiş əlavə üzrə Məhkəmələrlə iş və inzibati protokollar şöbəsi müdiri, Palata Şurası yanında Qanunvericilik və hüquqi məsələlər üzrə Komitənin sədri Elnur İbrahimov və sərbəst auditor, Palata Şurası yanında Peşə etikası Komitəsinin sədri İbiş Əliyev tərəfindən araşdırma aparılmışdır. Araşdırma nəticəsində aşağıdakılar müəyyən olunmuşdur:

Sərbəst auditor hansı yollasa Palatanın tərəzi blankında Palatanın Məhkəmələrlə iş və inzibati protokollar şöbəsi tərəfindən məcburi audit subyektlərinə göndərilmiş xəbərdaredici bildiriş məktubunu əldə etmiş və həmin məzmununa ağılına gələn əlavələri edərək və Palatanın blankına köçürərək öz imzasıyla "İnam Bayram-M" Mənzil Tikinti Kooperativinin sədri Zeynalov Vüqar Məhərrəmli oğluna göndərmişdir.

Göründüyü kimi belə üsuldən A.Əliyev birinci dəfə deyildir ki, istifadə etmişdir. Belə ki, bundan əvvəl də başqa bir ərizəçi də A.Əliyev tərəfindən Palatanın xüsusi blankından istifadə etməsi barədə Palata rəhbərliyinə şikayət etmiş, A.Əliyevin çoxsaylı qanun və digər normativ sənədlərin tələblərini pozma faktları üzrə aparılmış araşdırmaların nəticələri bir neçə dəfə Palata Şurası yanında komitələrdə və Palata Şurasında müzakirəyə çıxarılmış, barəsində qərarlar çıxarılmışdır.

Qeyd olunan MTK-ya gəlcə A.Əliyev tərəfindən aşağıdakı pozuntulara yol verilmişdir:

1. Qeyd edildiyi kimi ona əvvəllər də xəbərdarlıq edilməsinə baxmayaraq vəzifə səlahiyyətini aşaraq Auditorlar Palatasının blankından istifadə etmişdir.

2. MTK məcburi auditin subyektli olmadığı və auditorun buna səlahiyyətləndirilmədiyi halda ona xəbərdarlıq bildirişi göndərmişdir.

3. Bildirişdə qeyd etmişdir ki, guya Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyinin rəhbərliyi və Auditorlar Palatası tərəfindən MTK-nın rəhbərliyinə müvafiq məktublar və Vergilər Nazirliyi tərəfindən müvafiq mesajlar göndərilmişdir.

4. Məktubda əsassız olaraq mülkiyyət formasında və təşkilati-hüquqi tabeliyindən asılı olmayaraq Azərbaycan Respublikasında fəaliyyət göstərən bütün təsərrüfat subyektlərinin audiddən keçməyə borclu olduqları qeyd olunur.

5. Məktubun sonuncudan əvvəlki abzasının məzmunundan görünür ki, bu auditor tərəfindən məktub göndərilmiş yeganə təşkilat deyildir.

6. Auditorlar Palatasının üzvü olmaqla yanaşı, özünü ABŞ Beynəlxalq Auditorlar institutunun üzvü və Palatanın artıq çoxdan ləğv olunmuş Dövlət orqanları və İctimaiyyətlə əlaqələr üzrə Komitənin sədri kimi təqdim edir.

7. Məlumat üçün bildirilmişdir ki, sərbəst auditor Aftandil Əliyev barəsində dəfələrlə şikayətlər daxil olmuş, Palatanın Komitələrində, onlardan hətta biri Auditorlar Palatası Şurasının iclasında müzakirə edilmiş və 2016-cı il 05 dekabr tarixli 282/5 №-li "Sərbəst auditor Əliyev Aftandil Adıgözəl oğlunun hərəkətləri barədə" qərar qəbul edilmişdir. Həmin qərarla aşağıdakılar öz əksini tapmışdır:

- Azərbaycan Respublikası 1 sayılı Bakı İnzibati-İqtisadi Məhkəməsinin 20 aprel 2016-cı il tarixli 2-1(81)1533/16 nömrəli inzibati iş qaydasında qəbul edilmiş Qərardada əsasən Sərbəst auditor Aftandil Əliyev tərəfindən 230 sayılı "Auditin sənədləşdirilməsi", 320 sayılı "Auditin planlaşdırılmasında və həyata keçirilməsində əhəmiyyətlilik", 501 sayılı "Audit sübutu - seçilmiş maddələr üzrə xüsusi mülahizələr" və 505 sayılı "Kənar mənbələrdən təsdiqləmələr" Beynəlxalq audit standartlarının tələblərinə riayət etmədiyinə görə onun apardığı audit keyfiyyətsiz hesab edilsin.

- Azərbaycan Respublikası Auditorlar Palatası Şurasının 2015-ci il 25 noyabr tarixli 269/1 sayılı "Auditor xidməti sahəsində araşdırma və intizam tədbirləri sistemi üzrə beynəlxalq təcrübənin öyrənilməsi və tətbiqi barədə" qərarının V. "Azərbaycanda auditor xidməti sahəsində tövsiyə edilən araşdırma və intizam tədbirləri sistemi" bölməsinin 1-ci "Beynəlxalq audit standartlarının tələblərinə riayət edilmədiyinə və keyfiyyətsiz auditor xidməti göstərdiyinə görə" bəndinə uyğun olaraq sərbəst auditor Əliyev Aftandil Adıgözəl oğluna xəbərdarlıq edilsin,

gələcəkdə belə hallara yol verərsə barəsində daha ciddi tədbirlərin görülcəyi onun nəzərinə çatdırılsın və tələb edilsin ki, gələcəkdə auditor xidməti göstərdiyi zaman Beynəlxalq Audit Standartlarına, Peşəkar Mühasiblərin Etika Məcəlləsinə və digər normativ-hüquqi aktlara uyğun olaraq daha keyfiyyətli auditor xidmətləri göstərsin.

8. Azərbaycan Respublikası Auditorlar Palatası Şurasının 2017-ci il 25 avqust tarixli 289/7 nömrəli qərarı ilə səlahiyyətli dövlət orqanlarının sifarişi ilə aparılan yoxlamaları əsassız olaraq ləngitdiyinə, Auditorlar Palatasının icrası məcburi olan təlimat və metodiki göstərişlərinə, Palata Şurasının qərarlarına, Palata sədrinin əmr və sərəncamlarına əməl etmədiyinə görə A.Əliyevə rəsmi xəbərdarlıq edilmişdir.

Ancaq görüldüyü kimi sərbəst auditor Aftandil Əliyev heç bir nəticə çıxarmamış, nəinki auditor xidmətini tənzimləyən qanunvericilik aktlarının, eləcə də digər qanunların müvafiq tələblərini, etik davranış qaydalarının bütün tələblərini kobud surətdə pozmuş, Maliyyə və Vergilər Nazirliyinin və Auditorlar Palatası rəhbərlərini yüngül ifadə etmiş olsaq təsərrüfat subyektlərinə hansısa xəbərdarlıq məktubu göndərdikləri iddiasında bulunmuşdur.

Sərbəst auditor Əliyev Avtandil Adıgözəl oğlu tərəfindən 30 iyun 2017-ci il 288/4 nömrəli qərarı ilə təsdiq olunmuş Auditor xidməti sahəsində araşdırma və intizam tədbirləri sisteminin, Araşdırma və intizam tədbirləri sisteminin tətbiq olunma əsasları və auditorların məsuliyyəti, Azərbaycanda auditor xidməti sahəsində tətbiq edilən araşdırma və intizam tədbirləri sisteminin çoxsaylı bəndləri ilə təqib olunmalı hərəkətlərə yol verməklə Auditorlar Palatasının nüfuzuna ciddi ziyan vurmuş və bu hərəkətləri ilə həm hüquqi , həm də mənəvi cəhətdən şərəfli auditor adını danışmaq hüququnu itirmişdir.

Sərbəst auditor Əliyev Avtandil Adıgözəl oğlu barəsində qəbul olunmuş çoxsaylı intizam tənbehlərindən nəticə çıxarmadığına görə Əliyev Avtandil Adıgözəl oğlunun auditor fəaliyyətinə xitam verilməsi predmet olmaqla Auditorlar Palatasının Şura iclasının müzakirəsinə çıxarılması barədə təklif hazırlanmış və 08.12.2017-ci il tarixində təbəçilik qaydasında E.İbrahimov və İ.Əliyev tərəfindən rəhbərliyə təqdim edilmişdir.

**Auditin hüquqi təminatı və standartlaşdırma
idarəsinin rəisi**

Maarif Abbasov

**Auditin hüquqi təminatı və standartlaşdırma
idarəsinin rəis müavini**

Bəhruzə Məmmədli